

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
25.10.2018

Sak:

Godkjenning Kvalitetssystem for utdanning ved UiT

Innstilling til vedtak:

1. Universitetsstyret godkjenner Kvalitetssystem for utdanning ved UiT med ikrafttredelse 1. januar 2019.
2. Universitetsdirektøren gis fullmakt til å ferdigstille systembeskrivelsen innenfor de områdene som det pekes på i saksframlegget, og til å gjøre mindre presiseringer, tilføyelser og korrigeringer i teksten.

Bakgrunn

Universiteter og høyskoler skal i henhold til [Lov om universiteter og høyskoler §1-6](#) ha et kvalitetssystem som sikrer og videreutvikler kvaliteten i utdanningene. Kravene til hva institusjonenes kvalitetssystemer skal omfatte er gitt av Kunnskapsdepartementets [Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning](#)¹. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet og fører blant annet tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid og kvaliteten i studietilbudene. Dette gjøres på grunnlag av krav som er gitt i [Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning](#)².

Gjeldende kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved UiT ble fastsatt av universitetsstyret den 16. juni 2009 (sak S 47-09), og ble evaluert og godkjent av NOKUT i 2012. I 2017 ble kravene til studietilbudene og til institusjonenes kvalitetsarbeid skjerpet gjennom endringer i studiekvalitetsforskriften og ny studietilsynsforskrift. Det er nå gjort en større revisjon av kvalitetssystemet for å tilpasse det bedre til de nye kravene. Videreutvikling og forenkling av innretningen på systembeskrivelsen har også vært et mål i revisjonsarbeidet.

Det har vært nedsatt to interne arbeidsgrupper som ble gitt i mandat å revidere gjeldende systembeskrivelse. Arbeidsgruppene har gitt sine tilrådinger til hva som bør vektlegges i systemet. Utkast til revidert systembeskrivelse har vært diskutert i Strategisk utdanningsutvalg, Utvidet ledermøte, forum for studiesjefer og ressurspersoner for studiekvalitetsarbeid ved fakultetene og i Avdeling for utdanning (UTA). Videre har et bearbeidet utkast vært på høring hos fakultetene, Universitetsbiblioteket, Læringsmiljøutvalget og Studentparlamentet.

¹ Studiekvalitetsforskriften

² Studietilsynsforskriften

Høringsinnspillene har bidratt til utformingen av det foreliggende forslaget til systembeskrivelse. Universitetsstyret bes i denne saken om å godkjenne Kvalitetssystem for utdanning ved UiT (se vedlegg).

Høringsinnspillene fra fakultetene og Universitetsbiblioteket er tilgjengelig her:

https://uit.no/ressurs/uit/pdf/Samlet_horingsinnspill.pdf. Innspillene fra Studentparlamentet og Læringsmiljøutvalget er mottatt muntlig i møter og gjennom e-postkorrespondanse, og er ikke vedlagt i lenken over.

Kort beskrivelse av kvalitetssystemet

Kvalitetssystem for utdanning ved UiT er et institusjonsovergripende system som favner om utdanninger på alle nivå (bachelor, master og ph.d.) og som krever involvering, engasjement og handling i både faglig og administrativ linje. Spredning av kunnskap om kvalitetsarbeid og kravene som stilles til dette er derfor nødvendig gjennom hele organisasjonen.

Det er lagt vekt på å forenkle innretningen på systemet og å gjøre det mer oversiktlig for brukerne. Det representerer i tillegg en overgang fra en tidligere tenkning som vektla kvalitetssikringsaspektet, til et system som nå vektlegger det systematiske og kontinuerlige kvalitetsarbeidet som til enhver tid gjøres i de enkelte utdanningene og ved institusjonen som helhet. Dette er i tråd med forskriftenes krav og forventninger. Den overordnede systembeskrivelsen som presenteres her angir hva som minimum kreves i kvalitetsarbeidet. Den skal gi relativt korte, men samtidig presise og dekkende, beskrivelser av roller, ansvar og oppgaver.

I tillegg til den overordna systembeskrivelsen utarbeides det nettsider med mer utfyllende og spesifikke beskrivelser av roller og oppgaver, samt retningslinjer og veiledninger til disse. Arbeidet med å utarbeide nettsidene er i startfasen og vil intensiveres når universitetsstyret har godkjent den overordna systembeskrivelsen. Målet er at nettsidene skal fungere som støtte og veiledning i kvalitetsarbeidet, og bidra til forenkling og strukturering av oppgavene. Det skal blant annet gis eksempler på evalueringsmetoder, og maler, veiledninger og retningslinjer skal gjøres tilgjengelig på ett sted. Dette vil igjen ha betydning for ressursbruk, forutsigbarhet og systemforståelse.

Gjennomgang av høringsinnspillene og universitetsdirektørens kommentarer

Mange av høringsinnspillene er innarbeidet i systembeskrivelsen som presenteres her og har bidratt til videreutvikling og ytterligere spissing av systemet. Noen av tilbakemeldingene omhandler imidlertid forhold som ikke enkelt lar seg innarbeide i en slik systembeskrivelse, men som i større grad representerer mulige utviklingsområder.

Høringsinstansene er i all hovedsak fornøyde med revisjonsprosessen og mener den har vært transparent og ryddig. Flere melder også at de opplever den nye systembeskrivelsen som oversiktlig og at den gir et helhetlig bilde av kvalitetsarbeidet ved UiT. Noen av innspillene som er gitt tyder imidlertid på at det kan ha vært vanskelig å ta stilling til eller vurdere alle forhold som er omtalt i høringsutkastet uten å samtidig se de mer utfyllende beskrivelser, veiledninger og retningslinjer som ennå ikke er på plass. For at implementeringen av det reviderte kvalitetssystemet skal bli vellykket, må arbeidet med å utvikle nettsider og utfyllende informasjon prioriteres fram mot ikrafttredelsestidspunktet.

I det følgende kommenteres nærmere noen av høringsinnspillene og enkelte forhold universitetsdirektøren ønsker å gjøre spesielt oppmerksom på.

Tilrettelegging for et systematisk kvalitetsarbeid uten økning i administrativ belastning:

Flere enheter uttrykker bekymring for at den nye systembeskrivelsen medfører økt trykk på evaluering og påfølgende merarbeid både for administrasjon og fagmiljø. Hensikten med det nye systemet er imidlertid ikke at det skal bli mer arbeid, men at det skal være en mer systematisk tilnærming til hvordan det jobbes med kvalitet i utdanningene på alle nivå. Universitetsdirektøren tror noe av grunnen til at det framstår som om systemet legger opp til mer arbeid enn tidligere er at de underliggende sidene med maler, veiledninger og andre verktøy ikke foreligger, og at enhetene derfor fratas muligheten til å se hvordan disse hjelpemidlene skal bidra til et enklere og mer effektivt system. Den grunnleggende tanken er at de underliggende sidene skal ta ned arbeidsbelastningen og gi enhetene forutsigbare verktøy som både avlaster dem i kvalitetsarbeidet, men også gir sammenligningsgrunnlag på tvers av år, studietilbud og enheter. Flere av fakultetene etterspør også maler, foreslåtte metoder og støttedokumenter og påpeker at dette vil avlaste dem i kvalitetsarbeidet og bidra til at ressurser kan brukes på analyser og oppfølging av tiltak heller enn gjennomføring av arbeidet.

Administrasjonens rolle i kvalitetsarbeidet: Underveis i revisjonsarbeidet og i flere av høringsinnspillene er det stilt spørsmål ved hvorfor administrasjonen ikke er tildelt en rolle i det systematiske kvalitetsarbeidet. Administrasjonen på alle nivå ved institusjonen er forsøkt tydeliggjort i innledninga til rollebeskrivelser for å synliggjøre at de har en viktig funksjon, men ingen egen operativ rolle i kvalitetsarbeidet. Administrasjonens funksjon vil videre tydeliggjøres i underliggende dokumenter til systemet. På litt sikt planlegges det å utarbeide ei «kvalitetshåndbok» for de administrative utdanningstjenestene som tydeliggjør administrasjonens rolle, ansvar og oppgaver. En slik håndbok vil erstatte mye av det som i dag er beskrevet i del 5 *Kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene* i gjeldende kvalitetssystem. Den vil også bidra til å avklare ansvars- og oppgavefordeling mellom administrasjonene på de ulike nivåene, noe enkelte enheter etterspør i høringsinnspillene.

Akkreditering av studietilbud og fastsetting av studieportefølje: I utkastet til systembeskrivelse som har vært på høring var det lagt opp til at helt nye studietilbud skulle vurderes av universitetsstyret i to omganger. Dette for å gi styret anledning til å ta stilling til om studietilbudet er en ønsket og bærekraftig satsing på et tidligere tidspunkt enn det som er tilfelle i dag. Tilsvarende ordning finnes, bl.a. ved NTNU. Flere av fakultetene peker på utfordringer med en slik prosess og problemstillinger som kan gjøre den vanskelig å gjennomføre i praksis. Erfaringer har imidlertid vist at det er nødvendig å gjøre noen avklaringer rundt etablering av nye studietilbud på et tidligere tidspunkt enn det som er tilfelle i dag. For å unngå en byråkratisk og tidskrevende prosess foreslår universitetsdirektøren at søknader om helt nye studietilbud blir gjenstand for en forenklet vurdering av universitetsledelsen i vårsemesteret året før planlagt oppstart. I denne runden gjøres det en utsjekk av faglig og strategisk forankring, økonomi, relevans og rekrutteringspotensiale, samt andre sentrale akkrediteringskrav³. Ved å legge ansvaret for første søknadsvurdering til universitetsledelsen i stedet for universitetsstyret, vil det være mulig å gjøre nødvendige avklaringer på et tidligere tidspunkt. Fakultetene får dermed også bedre tid på seg til å utforme en komplett akkrediteringssøknad før den skal fremmes til fastsatt frist for høstsemesteret.

I dag er det ingen særskilte frister som gjelder for akkreditering av studietilbud og fastsetting av porteføljen som skal lysnes ut internasjonalt. Siden søknadsperioden for internasjonale opptak åpner allerede 1. oktober året før oppstart, er det problematisk at porteføljen og eventuelle nyopprettinger av internasjonale studietilbud formelt sett ikke fastsettes før i slutten av november, nærmere to måneder etter utlysning. Det medfører blant annet at nye studietilbud må lysnes ut med

---

³ Utfyllende retningslinjer for innhold i søknaden fastsettes innen systemet trer i kraft.

forbehold, noe som er uheldig fordi det skaper usikkerhet hos potensielle søkere. I kvalitetssystemet er det nå lagt opp til at komplett søknad om oppretting av nye studietilbud som skal lyses ut internasjonalt og innmelding av andre studietilbud som skal lyses ut internasjonalt, skal oversendes universitetsdirektøren innen 1. april⁴ slik at den formelle behandlingen av slike saker kan gjøres i god tid før utlysning.

I forslaget til systembeskrivelse som ble sendt på høring, var det lagt opp til å flytte myndigheten til å akkreditere og vedta oppretting av årsstudier fra fakultetsstyret til universitetsstyret. Flere fakulteter melder tilbake at dette kan oppfattes som unødig kontroll og innskrenke fakultetenes fleksibilitet og handlingsrom. Universitetsdirektøren slutter seg i hovedsak til disse vurderingene, og foreslår i stedet at universitetsstyret kun skal behandle opprettelse av årsstudier som ikke er basert på begynneremner i allerede eksisterende gradsgivende program. De typiske årsstudiene vil dermed fortsatt kunne opprettes fleksibelt av det enkelte fakultet.

Fagfellevurdering av nye studietilbud: Regjeringen signaliserte i Meld. St. 16 (2016-2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* at de ønsker økt bruk av fagfellevurdering i utviklingen av nye studieprogram. Det er nylig også blitt kjent at NOKUT foreslår å innføre krav om ekstern faglig vurdering av nye studietilbud ved de institusjoner som må søke NOKUT om akkreditering⁵. Universitetsstyret godkjente den 11.5.2018 (sak S 23/17) at fagfellevurdering skal være en forutsetning for at det kan søkes om akkreditering. Fagfellevurdering skal ha som mål å styrke den faglige kvaliteten i studieprogrammene, samt de faglige vurderingene som gjøres underveis i prosessen og som legges til grunn for universitetsstyrets akkrediteringsvedtak. Det er imidlertid ikke angitt nærmere i systembeskrivelsen hvordan fagfellevurdering skal gjennomføres og av hvem, noe flere høringsinstanser etterlyser informasjon om. Dette må utredes nærmere før fagfellevurdering kan innføres som en forutsetning for akkreditering av studier ved UiT. Ordningen må innrettes slik at den er gjennomførbar uten at det forsinker prosessene eller blir for kostbar, og fakultetene må involveres i utformingen. Universitetsdirektøren vil følge dette opp og foreslår at ordningen fastsettes i løpet av våren 2019. Styret gjøres forøvrig oppmerksom på at det vil åpnes for at ekstern høring i noen tilfeller kan erstatte fagfellevurdering, noe som vil være spesielt relevant for rammeplanstyrte utdanninger som er underlagt både forskrift og nasjonale retningslinjer.

Oppfølging og dialog om kvalitetsarbeidet: I utkastet til systembeskrivelse som har vært på høring var det lagt opp til at kvalitetsarbeidet skulle følges opp gjennom årlige rapporteringer mellom nivåene. Flere av høringsinstansene belyser spørsmål om hvordan dette skal skje i praksis og gir uttrykk for at det legges opp til prosesser som kan medføre økt administrativ belastning. Universitetsdirektøren er opptatt av at kvalitetsarbeidet skal følges opp gjennom dialog mellom nivåene og at det skal bidra til hensiktsmessige utviklingstiltak. Unødvendig rapportering må unngås. Samtidig må kvalitetsarbeidet ved UiT og i de enkelte studietilbudene være tilstrekkelig dokumentert (jf. studiekvalitetsforskriftens krav). Det er derfor nødvendig å se nærmere på hvordan dette kan ivaretas på en hensiktsmessig måte som ikke medfører et for omfattende arbeid med å skrive rapporter. Det må også tilpasses virksomhetsstyringen forøvrig og sees i sammenheng med universitets årsmeldinger, virksomhetsplaner, forsknings- og utdanningsmeldinger og eventuelle andre overlappende prosesser. Det anbefales at universitetsdirektøren gis fullmakt til å slutføre kapittel 7 i systembeskrivelsen når det avklart hvordan dette skal gjøres.

---

⁴ I høringsutkastet var fristen satt til 1. mai for søknad om oppretting av nye studietilbud som skal lyses ut internasjonalt. Dette er endret til 1. april for å samkjøre med fristen for innmelding av andre nye studietilbud.

⁵ <https://www.nokut.no/nyheter/nokut-vil-endre-akkrediteringsprosessen/>

Kvalitetsindikatorer: Enhetene er opptatt av hvilke kvalitetsindikatorer som bør og kan utgjøre grunnlag for vurderinger av utdanningskvalitet. For å strukturere dette og gjøre det lettere å gjøre sammenlikninger over tid og på tvers av studietilbudene, vil det være formålstjenlig at UiT definerer et sett med felles indikatorer som er lett tilgjengelig og som alle kan forholde seg til gjennom en enkel dataflyt. Kunnskapsdepartementets styringsparametere vil i så fall være naturlig å ta utgangspunkt i. Datagrunnlaget kan videre gjøres tilgjengelig gjennom bl.a. presentasjons- og rapportverktøyet *Tableau*. Fastsetting av kvalitetsindikatorer og tilgjengeliggjøring av data vil være sentralt i arbeidet med å utvikle utfyllende støtte og veiledning tilknyttet kvalitetssystemet.

Avsluttende kommentarer

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at tittelen på kvalitetssystemet er endret fra *Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved UiT* til *Kvalitetssystem for utdanning ved UiT*. Dette er kun gjort for å forenkle.

Universitetsdirektøren vil takke arbeidsgruppene, alle enheter og utvalg for viktige innspill til innretning på og innhold i kvalitetssystemet. Det er kommet inn langt flere innspill enn de som er omtalt spesielt i saksframlegget. Mange av dem har belyst områder som må beskrives nærmere i de utfyllende retningslinjene og veiledningene som skal utarbeides, og tas med i det videre arbeidet med dette.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Heidi Adolfsen
studiedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Ann-Tove Eriksen og Hege Svendsen, Avdeling for utdanning

Vedlegg: Kvalitetssystem for utdanning ved UiT